

خدایا لغزشهای مرا بی هزینه ببخش / رابطه گناه و بلا در قرآن

«خدایا مرا در این روز به خاطر لغزشهایم سرزنش مکن و در این روز از خطاها و بیهودگیهایم درگذر و در آن، مرا آماج تیر بلاها و آفات قرار مده به حق عزت، ای عزت دهنده مسلمانان».

خبرگزاری مهر- گروه دین و اندیشه: در دعای روز چهاردهم ماه مبارک رمضان می خوانیم: «اللهم لا تؤاخذنی فیه بالعثرات و اقْلنی فیه من الخطایا و الهفوات ولا تجعلنی فیه عَرَضاً للبلایا و الاْفاتِ بِعِزَّتک یا عَزَّ الْمُسْلِمین«.

«خدایا مرا در این روز به خاطر لغزشهایم سرزنش مکن و در این روز از خطاها و بیهودگیهایم درگذر و در آن، مرا آماج تیر بلاها و آفات قرار مده به حق عزت، ای عزت دهنده مسلمانان».

مرحوم آیت الله مجتهدی تهرانی در شرح فرازهای دعای روز چهاردهم ماه مبارک رمضان می گوید: «اللهم لاتواخذنی فیه بالعثرات«؛ گاهی آدم می‌لغزد و ایمانش ضعیف می‌شود و تقوایش از بین می‌رود. گناهان آدمی همان لغزش است و باید از خدا بخواهد که مؤاخذه نشود. خدا در اثر گناه به غضب می‌آید و سیل و زلزله و بلایای طبیعی همه آثار گناه است. گاه مردم توجه نمی‌کنند که غالب این اتفاقات و تصادفات به علت انجام گناه است. کسی که نماز اول وقت نمی‌خواند و به کارهای دنیوی خود ادامه می‌دهد، نماز اول وقت انسان را نفرین می‌کند و می‌گوید: «خدایا ضایع کند تو را که من را ضایع کردی!« این در حالی است که اگر مسلمانی اول وقت نماز بخواند، نماز او را دعا می‌کند و می‌گوید: «خدا حفظ کند تو را که من را حفظ کردی« و زندگی رو به روال می‌افتد.

وی با تأکید بر اینکه اگر کسی با خدا باشد، هیچ کس نمی‌تواند علیه او توطئه کند، چون او خدا را دارد، یادآور می‌شود: هر کس در حد توانایی که دارد مسئول اعمال خویش می‌باشد و بیش از آن بر او تکلیفی نخواهد بود؛ «لا یکلف الله نفسا الا وسعها« یعنی: «خداوند هیچ کس را تکلیف نکند مگر به قدر توانایی او« چرا که «یرید الله ان یخفف عنکم و خلق الانسان ضعیفا« یعنی: «خداوند می‌خواهد کار را بر شما آسان کند که انسان ضعیف خلق شده است.« ما نیز در این روز از خداوند می‌خواهیم به خاطر لغزش‌هایی که در طول عمر خویش داریم ما را مواخذه ننماید؛ «ربنا لا تواخذنا نسینا او اخطانا« یعنی: «خدایا ما را بر آنچه که به فراموشی یا به خطا (انجام داده‌ایم) مواخذه مکن.

خدایا ما را بدون هزینه ببخش

این استاد اخلاق در شرح این فراز «واقْلنی فیه من الخطایا و الهفوات«؛ می‌گوید: «اقاله« کن و گناهان ما را بیامرز. در دعای کمیل هم این لفظ است که خدایا لغزش‌های ما را اقاله کن؛ یعنی ما را بدون هزینه ببخش. در مورد معامله نیز چنین لفظی در فقه وجود دارد. یعنی فروشنده و خریدار حق فسخ معامله را تا زمانی که با یکدیگر هستند، دارند. اما بعد از جدایی و بدون دلیل نیز اگر مشتری جنس را پس آورد، کاسب مستحب است آن را قبول کند. مثلاً شخصی یک ظرف ماست می‌خرد و به منزل می‌برد و متوجه می‌شود که پیش از وی ظرف ماست دیگری نیز خریداری شده است. در این حالت اگر ظرف ماست را به فروشنده باز گرداند، مستحب است وی آن را بپذیرد و پول آن را عیناً پس دهد.

یا سریع الرضا

مرحوم آیت الله مجتهدی با تأکید بر «سریع الرضا« بودن خداوند متعال، تصریح می‌کند: خداوند در قرآن بندگان خویش را به سوی رحمت و مغفرت خویش فرا می‌خواند. «و سارعوا الی مغفره من ربکم و جنه عرضها السموات و الارض« یعنی: «و به سوی غفران و آمرزش الهی و باغی (بهشتی) که عرض آن آسمان و زمین را فرا گرفته است سرعت بورزید« بدون آنکه نیازی به بندگان خویش داشته باشد. «الله الصمد« یعنی «خداوند بی نیاز است« و این در حالی است که ما غیر از او کسی را نداریم «الهی و ربی من لی غیرک« یعنی: «ای خدا و پروردگار من چه کسی غیر از تو برای من می‌باشد« و غیر از او چه کسی می‌تواند عذر ما را پذیرفته و گناهان ما را بیامرزد. «و من یغفر الذنوب الا الله« یعنی «و چه کسی غیر خداوند (می‌تواند) گناهان را بیامرزد« پس ما نیز در این روز به درگاه الهی پناه برده و از او می‌خواهیم که عذر ما را به خاطر خطاهایی که

انجام داده‌ایم بپذیرد و از گناهان ما درگذرد.

وی در تشریح این فراز از دعای روز چهاردهم رمضان «لا تَجْعَلْنِي فِيهِ عَرَضًا لِلْبَلَايَا وَالْآفَاتِ»؛ تأکید می‌کند: خدایا من را تیر بلا قرار مده. سیل و رانش زمین یعنی همان تیر! هواپیما در آسمان پرواز می‌کند و ناگاه روی ساختمانی فرود می‌آید و همه ساکنان آن از بین می‌روند. این غرض و تیر بلاست که حاصل گناه و خطاهای ماست. تمام پیش‌آمدهایی که می‌شود همه نتیجه گناهان ماست. آیه قرآن می‌فرماید: «هر گرفتاری برای شما پیش می‌آید، دسترنج خودتان است.» هر چه بکاری همان را درو می‌کنی. از گندم، گندم و از جو، جو می‌روید. قرآن در جای دیگری می‌فرماید: «خدا برنامه‌های مردم را عوض نمی‌کند، آنها را گرفتار بلا نمی‌کند مگر اینکه خودشان را تغییر دهند.» مثل ماشین که انحراف به چپ پیدا کند، تصادف می‌کند، ما هم اگر انحراف به چپ داشته باشیم با عذاب خدا تصادف می‌کنیم. «يَعِزُّكَ يَا عَزَّ الْمُسْلِمِينَ» به عزت خودت، این دعاها را درباره ما مستجاب کن! ای کسی که عزت مسلمین با توست.

نماز شب پانزدهم ماه مبارک رمضان

نمازهای مخصوصی برای هر شب ماه مبارک رمضان از حضرت علی (ع) روایت شده و ثوابهای زیادی برای هر شبی ذکر فرموده اند. این نمازهای مستحبی تماماً دو رکعت دو رکعت خوانده می‌شود و خواندن آن در حالت نشسته هم جایز است، لکن ایستاده افضل است.

نماز شب پانزدهم ماه مبارک رمضان، چهار رکعت (دو تا دو رکعتی)، در دو رکعت اول بعد از حمد 100 مرتبه توحید و در دو رکعت دوم بعد از حمد 50 مرتبه توحید ذکر شده است و حضرت علی (ع) در ثواب خواندن این نماز فرمود: هر کس بخواند، عطا کرده می‌شود به او چیزی را که نمی‌داند او را مگر خدا.